

ТА'ЛИМ ЖАРAYONIDA WEB TEXNOLOGIYALARIGA KIRISH

*Andijon davlat pedagogika instituti Aniq fanlar fakulteti
Matematika va informatika yònalishi 2 – bosqich talabasi*

Erkinova Odinaxon Kozimjon qizi

*Andijon davlat pedagogika instituti Aniq fanlar fakulteti
Matematika va informatika yònalishi 1 – bosqich talabasi*

Alijonov Shohruhbek Akramjon o`g`li

*Andijon davlat pedagogika instituti Aniq fanlar fakulteti
Matematika va informatika yònalishi 1 – bosqich talabasi*

Ismoilova Mohlaroyim Muhammadishoq qizi

ANNOTATSIYA:

Ushbu maqola Web 1.0. texnologiyalari - bu butun jahon turini uning o'n yil mobayinidagi faoliyatini aks ettiruvchi holatini bayon etuvchi termin, uning husussiyatlari Bu elektron kitobning eng bosh elementlaridan biri. Murojaatlar bitta bo'limdan ikkinchi bo'limga o'tishga yordam beradi. Axborotni suzib chiquvchi oynalarda ko'rsatishga yordam beradi, testlashtirish jarayonini ishga tushirishga imkon beradi (tTester dasturi yordamida), sahifa internetini ochishga, boshqa dasturlarni ishga tushirish imkonini beradi va boshqalar.

Kalit so`z: UseNEt, Veb-sahifa, AJAX, Experience API, CourseLab, SunRav BookEditor

Veb-sahifalarning static mazmuni, content veb-sahifaniyaratuvchilai tominidan yaratilgan va to'ldirilib borilgan; freymli vyorstka; sahifalarni razmetkalshuvining past sifati, o'pincha matn UseNEt konferensiyalaridan, boshqa manbalardan shundayligicha olinib, <pre> teglariga burkab, saytlarga quyilgan;

Faqat bitta brouzer qo'llab quvatlovchi teglarni keng qo'llanilishi 5) ko'pincha fizik yoki ichiga o'rnatilgan stillyarning qo'llanilishi, kamdan kam

ichiga o'rnatilgan va jadvallar bilan bog'langan stillyardan.

6) Sayt dizayni aniq akslanishi mumkin bo'lgan tavsiya etilgan brauzer versiyasi va monitor ruhsati haqida ma'lumotni ko'rsatish.

7) Mehmon kitoblar, forumlar, chatlar — bu teskari aloqa uskunalari va ularga interaktivlikni berish.

8) Axborotni yig'ish uc'un grafik va matnli informerlarni qo'llash (ob-havo, dollar kursi va hokazo.)

* AJAX, Ajax ('eidzæks, inglizchadan. Asynchronous Javascript and XML — «asinhron JavaScript va XML») — veb ilovalarning interfaol foydalanuvchi interfeyslariga tuzilishiga shunday yondashuvki, natijada brauzer berilganlari bilan veb server bilan almashinuvini ta'minlas amalga oshiriladi. Web sindikatsiya-Turli sahifalarda yoki web-sahifalarda RSS va Atom texnologiyalarini qo'llab, audio va video-axborotlarni bir vaqtda tarqatish. Coursera.org sayt-sifatli va bepul ta'lim olish portali.Khanacademy.org sayt - sifatli va be'pul ta'lim olish portali.www.udemy.org sayt-sifatli va be'pul ta'lim olish portali. Scorm - masofaviy o'qitishning standarti. Tin Can API distansion o'qitish standarti (yoki Experience API). AISS-masofaviy o'qitishning standarti.

Web 2.0. ning zamonaviy rivojlanish bosqichi-social media. Web

2.0 .texnologiyalarida foydalanuvchi bilimlarini tekshirishning student-student" tekshirishning tashkil etilganligi. Tin Can APIni qo'llashga qulayliklari:

- 1) Ta'lim jarayoni haqida ma'lumot yig'ishga yordam beradi (on-line va off-line usulida);
- 2) SCORM standarti cheklovlarini oldini oladi

Tin Can API-distansion ta'lim sohasida dasturlar spesifikatsiyasi, u o'z navbatida barcha turdagi o'quv mashg'ulotlarini yozish va kuzatish orqali o'quv tizimlariga o'zaro muloqot etishga yordam beradi.

Web 1.0- *uning tashkil etilishining birinchi o'n yilligida Butun Dunyo turining holatini bayon etuvchi umumiy termin, www ning birinchi versiyasi. Mesh-up-berilganlarni bir nechta manbalardan integratsiyalashgan uskunaga birlashtiradigan web ilova. Veb-meshup- (so'zma so'z tarjimasi "aralashtirish" – axborot manbasi sifatida to'liq yoki bir qismi sifatida boshqa servislarni qo'llaydigan va foydalanuvchiga ish uchun yangi funkcionallik beruvchi servis.

AJAX-AJAX (abreviaturasi quyidagi so'zdan olingan

«Asynchronous Javascript And Xml») – sahifani qayta yuklamay serverga murojaat qilish texnologiyasi. AJAX so'z terminini Djis Djeys Garret taklif qilgan, u birinchi bo'lib 'AJAX' terminini asinhron JavaScript + XML uchun kiritgan. TeglarHTML tilida web sahifa yaratishga oid belgi ko'rinishidagi buyruq, kod yozishda foydalaniladi.

Web servislari-(veb hizmatlar) — HTTP protokoli buyicha kirishga ruhsat etilgan tarmoqli ilovalar, ta'sir qilish protokoli sifatida XML formatiga asoslangan berilganlar formatlari (RPC, SOA va shunga o'hshashlar) qo'llaniladi. Web texnologiyalarininig dasturlariha PHP, Piton, Html, Front Page, Web Page Maker , Front Page, Dreamwear. Word Press, Moodle, eFront, Sava, Open LMS va boshqalar kiradi kiradi. LMS-learning managment system so'zidan olingan bo'lib, ta'limni boshqaeuvchi tizimlar deb tushuniladi. Ta'limni boshqaarish uchun o'quv kontenti, unda fanlar nomi, har bibirga oid ma'ruzalar matnlari, testlar, glossaariy, adabiyotlar beriladi. Birinchi ma'ruzani o'zlahtirgandan so'ng talaba ikkinchi ma'ruzaga o'tadi.

Buning uchun u testni ijobiy bahoga echa bo'ldi. Aks holda o'sha ma'ruzani boshqatdan o'zlashtirishga to'g'ri keladi.

CourseLab dasturini yuklab, internet orqali kod olib, uni ishga tushirish mumkin. Bundan so'ng esa, elektron kurs yaratiladi. Kursga oid testni ham dasturda yaratib, on-layn rejimida ishlashini amalga oshirish mumkin.

Keyingi elektron darslik yaratuvchi dastur SunRavBookOffice dasturi, uning orqali on-layn rejimda ishlovchi elektron darslikni yaratish mumkin. Uning haqida materiallar keltiramiz.

SUNRAV BOOKOFFICE DASTURI YORDAMIDA ELEKTRON KITOB YARATISH

Bu dasturda elektron kitob va qo'llanma yaratiladi. Bu dasturning texnik xujjatida dasturni ishlatishning batafsil bayonini o'rganish mumkin.

Dasturni o'rnatish

Avval dasturni internetdan yuklab olish kerak. Uning uchun mahsus internetdagi bu dastur haqidagi ilova va matnlarni topib, uning ustidan ya'ni gipermurojat ustidan sichqoncha bilan chertish kifoya. Kompyuterga yuklangandan so'ng, uni o'rnatish zarur. Uning uchun yuklangan fayl ustidan ikki marta chertish kifoya, (bookoffice_rus.exe) va ko'rsatmaga rioya qilinadi.

Birinchi bo'lim kitob fayllarini SunRav BookEditor dasturida ochishga yordam beradi. Ikkinchi va uchinchi bo'limlar paket dasturlariga yorliqlarni ishchi stolda yaratadi, unda CHM kitoblarni yaratish uchun dastur yuklanadi .

Yuklanishning natijasida ishchi stolda ikkita yorliq amalga oshiriladi:

SunRav BookEditor – elektron kitoblarni yaratish uchun dastur.

SunRav BookReader – kitoblarni o'qish uchun dastur.

Dasturning bosh oynasi

SunRav BookEditor dasturining piktogrammasini ikki marta cherting. Undan so'ng dasturning oynasi paydo bo'ladi:

MAZMUN

Bu blokda kitobning mazmunini shakllantirish amalga oshiriladi. Kitobning tarkibi shakllantiriladi.

MENYU

Kitoblar bilan ishlashda amallarga o'tishda qo'llaniladi: ochish, soxraneniesqlash, import-boshqa dasturiy vositalardan materiallarni, animatsiyalar va rasmlarni olish, eksport-yaratilgan materiallarni boshqa masofaviy va dasturiy vositalarga qo'yish, pechat(chop etish)...

SARLAVHA

Matn muharriri ko'rinishiga ega. Xar bir sahifa boshida sarlavhaning mazmuni paydo bo'ladi.

TAHRIRLAGICH

Dasturning eng bosh elementi hisoblanadi. Unda kitob saxifalarining mazmunini yaratish va taxrilash amalga oshiriladi.

FILTR

Butun mazmunni emas, qandaydir qismini ko'rsatishga mo'ljallangan.

PASTKI KOLONITITUL

Sarlavhaga o'xshash, lekin mazmuni xar bir sahifaning pastida ko'rinadi.

Kitobning yaratilishga o'tamiz.

Birinchi sarlavha va pastki kolontitulni aniqlaymiz. Uning uchun matnli taxrilagichlarni Sarlavha va Pastki kolontitulni qo'llaymiz.

Elektron kitobning asosiy elementlaridan biri-mazmun. U kitobning mantiqiy tarkibini aniqlaydi.

Dasturni ishga tushirishdan keyin bizda bitta bo'lim bor. Uning nomi "Новый раздел"-yangi bo'lim. Bo'lim nomini o'zgartirish uchun, uning ustidan sichqoncha ko'rsatkichi bilan chertish va F2, tugmasini bosish kerak, yangi nomni kiritib, ENTER tugmasi bosiladi. Bo'lim nomidan chapda bayroqcha, bu bo'limni kitobda ko'rsatish kerak yoki yo'qligini aniqlaydi. Eng yuqori sathdan yangi bo'limni qo'shish uchun, Shift+Ctrl+Ins tugmalarini bosiladi. Navbatdagi bo'limga qism bo'limni qo'shish uchun, bo'limni (razdelni) tanlab, Ins tugmasi bosiladi. Bo'limni ko'chirish, boshqa joyga o'tkazish uchun kerakli joyga oddiy kuchirishdan foydalaniladi.

Endi bobning mazmunini shakllantirishga o'tamiz. Buning uchun

Taxrilagichga chertamiz, matnni kiritishni boshlaymiz. Taxrilagich bilan ishlash, MicrosoftWord® dasturi redaktorida ishlashdan kam farq qiladi. Barcha klavishalarning birikmasi ishlaydi ("issiq klavishalar"), ularga Ctrl+X, Ctrl+C, Ctrl+V, Ctrl+B, Ctrl+I va boshqa birikmalarni misol qilish mumkin. Matnni formatlashtirish redaktorning yuqori qismida joylashgan instrumental panel yordamida amalga oshiriladi. Muallifda ishlangan materiallarni bor deb hisoblash mumkin: Microsoft Word® dasturining matnlari, rasmlari. SunRav BookEditor ularni qo'llashga yordam qiladi. Kursorni yaratilayotgan kitobning siz qo'ymoqchi bo'lgan joyiga qo'ying. Вставка, bo'limini tanlang va keyin – xujjatning qanday ko'rinishini (turini) qo'shish mumkinligiga qarab, bo'limini tanlang.

- Risunok – PNG, GIF, JPG, BMP, ICO, EMF, WMF formatli rasmlarni quyish uchun qo'llaniladi.
- Fayl –RTF, HTML, xujjatlarni matn xujjatlarga import qilish uchun. Agar kompyuterda Microsoft Office® paketi o'rnatilgan bo'lsa, unda bu paketning Microsoft Word®, Microsoft Excel® va boshqa dasturlar fayl formatlari ruxsat etiladi, ya'ni ishlatilishi mumkin bo'ladi.
- Flash – flesh animatsiyani qo'shish uchun.
- Audio/Video – audio va video-fayllarni qo'llash uchun. Bu fayllarni

Microsoft Windows® ichiga qo'yilgan media o'ynagich (Windows Media Player®) va sistemaga quyilgan kodeklar amalga oshiradi.

- GIF animatsiya – GIF formatida animatsiyani qo'yish uchun.
- OLE ob'ekt – ixtiyoriy OLE ob'ektini qo'shish uchun.

Bo'lim matniga tashqi xujjatlardan tashqari, qo'shimcha elementlarni qo'shish mumkin:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Anjella Voropay, Sozdaniye Web-sayta na baze WordPressCMS., M.2016 g.
2. L.A.Danchenyuk, P.Yu.Novostruyev, Smart-uchebnik integratsiya novih texnologiy I proektirovannogo kontenta, M.2016 g.
3. Beryozina O.N., Metodicheskaya razrabotka . Razrabotka I sozdaniye elektronnih kursov v programme CourseLab, g. Krasnotkatsk.
3. sergey Zolotuhin, Sozdaniye elektronnoy uchebnika eAuthor&CourseLab, 60 s., KGU, g.Kursk.
4. G.N.Yunusova, Kompyuter dasturlarida videoma'ruzalar va ta'lim resurslarini yaratish, T.2017 y., 143 b.